

ΣΑΝ ΝΑ ΉΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1820 Ο αγρότης Γιώργος Κεντρωτάς, σκάβοντας στο κτήμα του στη Μήλο, ανακαλύπτει ένα γυναικείο άγαλμα. Είναι η πασίγνωστη σήμερα Αφρόδιτη της Μήλου, που βρίσκεται στο Μουσείο του Λούβρου και την οποία απέκτησαν οι Γάλλοι από τους κυρίαρχους του νησιού Θωμανούς.

1886 Ο γερμανός επιστήμονας δρ. Καρλ Γκάσνερ δημιουργεί την πρώτη μπαταρία ξηρού στοιχείου. Δέκα χρόνια αργότερα, η εταιρία UCAR (Energizer) θα ξεκινήσει την εμπορική εκμετάλλευση της εφεύρεσης.

1896 Κηρύσσεται απεργία των μεταλλωρύχων στο Λαύριο. Οι φύλακες σκοτώνουν δυο απεργούς. Οι απεργοί σκοτώνουν τους φύλακες, ανατίναζουν τις αποθήκες και τα γραφεία, και αφοπλίζουν τους αστυνομικούς. Η απεργία θα λήξει στις 21 Απριλίου, με μικρή αύξηση των αποδοχών των εργαζομένων.

1963 Ο Οδυσσέας Ελύτης αναλαμβάνει διευθυντής προγράμματος του EIP. Θα παραμείνει στην θέση του έως τις 28 Απριλίου 1964.

1986 Δολοφονείται στο Κολωνάκι από την τρομοκρατική οργάνωση «17 Νοέμβρη» ο 79χρονος Βιομήχανος Δημήτριος Αγγελόπουλος (της «Χαλυβουργικής»).

1989 Το ΚΚΕ, η Ελληνική Αριστερά, η ΕΔΑ και ανεξάρτητοι αριστεροί συγκροτούν το Συνασπισμό της Αριστεράς και της Προόδου. Πρόεδρος ορίζεται ο Χαρίλαος Φλωράκης και γραμματέας ο Λεωνίδας Κύρκος.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

563 π. Χ. Βούδας, θρησκευτικός πρέπτης, ιδρυτής του Βουδισμού.

1798 Διονύσιος Σολωμός, ο εθνικός ποιητής της χώρας μας.

1891 Όλε Κρίστιανσεν, δανός ξυλουργός και κατασκευαστής παιγνιδιών, δημιουργός των παιγνιδιών Lego.

ΘΑΝΑΤΟΙ

1861 Ελίσα Ότις, αμερικανός εφευρέτης του ασανσέρ. (Γεν. 3/8/1811)

1973 Πάμπλο Πικάσο, ισπανός ζωγράφος. (Γεν. 25/10/1881)

2013 Βαρόνη Μάργκαρετ Χίλντα Θάτσερ, το γένος Ρόμπερτς, η επονομαζόμενη και «σιδηρά κυρία», η οποία διατέλεσε πρωθυπουργός της Μ. Βρετανίας από το 1979 έως το 1990.

Λαύριο: Η πρώτη απεργία στην Ελλάδα από τους μεταλλωρύχους της Καμάριζας

Oι εργασιακές συνθήκες στην Ελλάδα κατά το 19ο και την πρώτη δεκαετία του 20ου αιώνα δεν διέφεραν πολύ από αυτές που επικρατούσαν στο Μεσαίωνα.

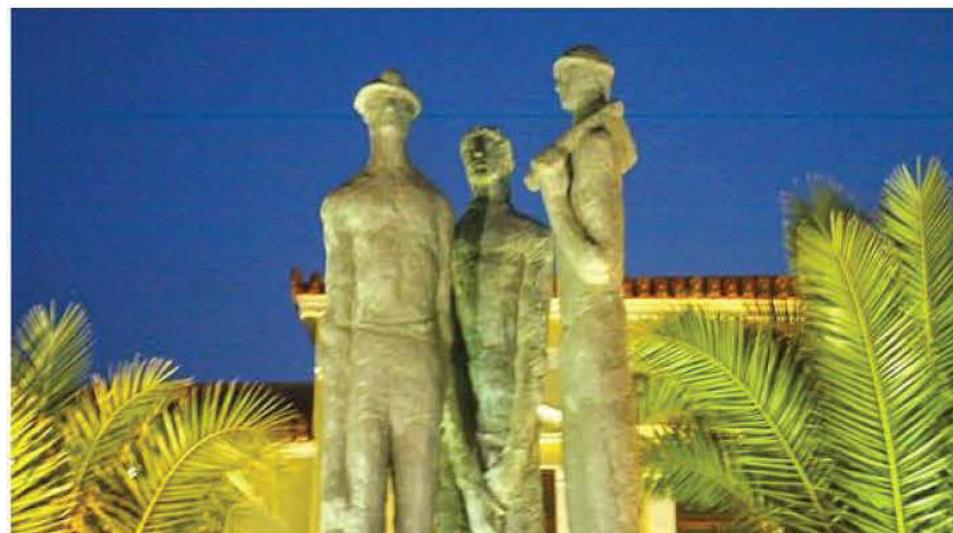
Δεν υπήρχαν κανονισμοί εργασίας, οι οποίοι θα προστάευαν τους εργαζόμενους από αυθαιρεσίες των εργοδοτών, η κοινωνική ασφάλιση ήταν ανύπαρκτη, ενώ τα πμερομίσθια ήταν χαμπλά και δυσανάλογα προς τις ώρες εργασίας.

Ο Βλάστης Γαβριπλίδης διαπίστωνε κατάπληκτος ότι οι εργαζόμενοι στις βιομηχανίες εργάζονταν «από της 8ης πρωινής μέχρι της 17ης τον χειμώνα και από της 6ης πρωινής μέχρι της 19ης θέρος» και ζητούσε να πληροφορηθεί: «Ερωτώμεν τι γίνονται οι Έλληνες εργάται. Εάν δεν απέθανον ακόμη, τρέφονται επαρκώς; Έχουν πμερομίσθιον δίκαιον; Είναι σωματικώς υποδουλωμένοι; Έχουν φρόνημα ανεξάρτητον;» (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΔ', σ.84).

Ανάλογες ήταν οι συνθήκες εργασίας των ιδιωτικών υπαλλήλων και όσων δούλευαν σε ορυχεία (λ.χ. των μεταλλωρύχων του Λαυρίου). Παρά ταύτα οι απεργίες ως το 1871 ήταν άγνωστες.

Αι αιτίες ήταν πολλές. Δεν είχαν οργανωθεί οι εργαζόμενοι σε συνδικάτα. Ακόμη υπήρχε ο φόβος απόλυτης όσων θα συμμετείχαν σε εργατικούς αγώνες και κυρίως γιατί ο Ποινικός Νόμος λειτουργούσε κατασταλπικά στην κήρυξη απεργίας. Σύμφωνα μ' αυτόν η πολιτική εξουσία μπορούσε να διαιτάξει τους απεργούς να επανέλθουν στις εργασίες τους. Αν εκείνοι δεν υπάκουαν, υπόκειντο σε φυλάκιση. Αν επιπλέον γινόταν «στάσις», δηλαδί εξέγερση κατά της κρατικής εξουσίας, τότε οι πρωταίτιοι καταδικάζονταν σε πολυεπί φυλάκιση, σε ιοβία ή και σε θάνατο.

Η απόγνωση όμως των εργαζομένων υπερνίκησε τα κωλύματα που έθετε ο Ποινικός Νόμος και το 1871 κηρύχτηκε η πρώτη εν Ελλάδι απεργία. 80 μεταλλωρύχοι κατέλαβαν ένα από τα κτίρια της ιταλογαλλικής εταιρείας Σερπίερι - Ρου, π οποία εκμεταλλεύόταν τα μεταλλεία του Λαυρίου. Η απεργιακή κινητοποίηση κατεστάλη με την επέμβαση του στρατού και με την απόλυτην των απεργών. Όμως ο κύβος ερρίφθη. Οι απεργίες άρχισαν πλέον και έγραφαν ιστορία αλλά και θανάτους από

την κρατική απολυταρχική μηχανή καταστολής. Στα μεταλλεία του Λαυρίου 1.800 εργάτες ανέβηκαν από το μεταλλευτικό φρέαρ - βάθους 182 μέτρων όπου δούλευαν, έκλεισαν όλες τις εισόδους, περικύλωσαν το χώρο και κήρυξαν απεργία. Διεκδικούσαν από τον Ιταλό εργοδότη τους το αδιστακτό Σερπιέρι, το αυτονόπιο:

1. Αύξησην του μεροκάματου κατά μια δραχμή.
2. Κατασκευή νοοσοκομείου ή φαρμακείου στην Καμάριζα, και έγκαιρη μεταφορά τους στο νοοσοκομείο όταν τραυματίζονταν, για να μην πεθαίνουν στο δρόμο.
3. Διάθεση σούστας στους εργάτες για τη μεταφορά τραυματών (ιότε οι εργατικά ατυχήματα ήταν συνήθη),
4. Οικήματα για την αντικατάσταση των αυτοσχέδιων καλυψών, όπου στεγάζονταν οι μεταλλωρύχοι.
5. Δημιουργία καταστάματος τροφίμων στην περιοχή.

6. Κατάργηση των λεγόμενων εργολάβων. Οι εργολάβοι, ήταν μεσάζοντες που έπαιρναν το έργο μιας στοάς από τη διεύθυνση της εταιρείας και φρόντιζαν να βάζουν τους εργάτες να δουλεύουν για λογαριασμό τους. Η εταιρεία τους έδινε και το μεροκάματο των εργατών, αλλά εκείνοι έδιναν ψίχουλα στους μεταλλωρύχους....

Οι απεργοί θέλουσαν από την πρώτη στιγμή να διαπραγματευτούν ειρηνικά τα αιτήματα τους με τη διεύθυνση. Όταν όμως πλοσίασαν τα γραφεία της εταιρείας δέκτηκαν πυροβολισμούς από τους φύλακες. Εξαγριώμενοι οι εργάτες άρχισαν να τους λιθοβολούν. Η εξέλιξη της απεργίας καθορίστηκε από την ένοπλη επέμβαση των αστυνομικών δυνάμεων, οι οποίες πυροβολούσαν αναίτια κατά των απεργών. Το γεγονός εξαγρίωσε τους εργάτες, οι οποίοι αντεπιτέθηκαν.

Τα ορυχεία του Λαυρίου μετατράπηκαν σε πεδίο μάχης, ώσπου δύο

εργάτες σκοτώθηκαν από τους φύλακες. Οργισμένοι οι μεταλλωρύχοι μπροστά στη θέα των δολοφονημένων συναδέλφων τους, όρμησαν και έσπασαν τα γραφεία, έσκισαν τα έγγραφα και έβαλαν φωτιά στο κτίριο με δυναμίτες, με αποτέλεσμα να εξοντωθούν όλοι οι φύλακες εκτός από έναν. Ο Σερπιέρι, που κρυβόταν στην πολυτελή βίλα του, λίγα μέτρα πιο μακριά από τη μεταλλεία, φυγαδεύτηκε και οώθηκε την τελευταία στιγμή, μεταμφιεσμένος σε παπά.... Τις επόμενες μέρες έφτασαν ενιοχύσεις της αστυνομίας για να υπερασπιστούν τα συμφέροντα του Ιταλού επιχειρηματία. Οι απεργοί όμως δεν έκαναν πίσω. Τότε η κυβέρνηση έστειλε στρατό για να καταστείλει την απεργία και ένα πολεμικό πλοίο για να τους τρομοκρατήσει! Στις νέες συμπλοκές που ακολούθησαν σκοτώθηκαν άλλοι δύο εργάτες, τραυματίστηκαν πολλοί, ενώ συνελήφθησαν και δικάστηκαν δεκαπέντε απεργούς. Παραπέμφθηκαν σε δίκη με την καπηλορία της «στάσεως κατά της αρχής». Η δίκη των 15 έγινε το Δεκέμβριο του 1896 και όλοι οι καπηλορύθμενοι αθωώθηκαν.

Παρά το αίμα που χύθηκε κανένα από τα αιτήματα των απεργών δεν ίκανοποιήθηκε (εφημερίδα Η ΑΥΓΗ, φύλλο της 2ας Μαΐου 2010). Ήτισι στις 21 Απριλίου, μετά από 14 μέρες έληξε βίαια η απεργία. Το μόνο που πέτυχαν οι εργάτες ήταν μια μικρή αύξηση του μεροκάματου από 2.5 δραχμές σε 3.5 ενώ όλα τα υπόλοιπα αιτήματα ξεχάστηκαν από την εργοδοσία.

Μετά την απεργία, εγκαταστάθηκε μόνιμα στα μεταλλεία του Λαυρίου στρατιωτικό σώμα, προκειμένου να αποτρέψει τους εργάτες από νέες εξεγέρσεις. Οι εργάτες δούλευαν κάτω από καθεστώς στρατιωτικής τρομοκρατίας.

Οι εργάτες δούλευαν κάτω από καθεστώς στρατιωτικής τρομοκρατίας.